

intézmények képviselői Robert Sche-lander dékánhelyettes (Bécsi Egyetem Protestáns Teológiai Fakultása) vezetésével számoltak be saját tevékenységükről és az előttük álló kihívásokról.

A konferencia keretében került sor Adorjáni Zoltán, a KPTI emeritus professzorának kitüntetésére. A Doktorok Kollégiuma a 2024 augusztusában tartott konferenciájának közgyűlésén határozta el, hogy Aranygyűrűs teológiai doktor címet adományoz Adorjáni Zoltánnak. Ezt a címet azoknak ítéli oda, akik

tudományos munkásságukkal jelentős mértékben járultak hozzá a magyar református teológia műveléséhez. Munkásságát Hodossy-Takács Előd, a Doktorok Kollégiumának főtitkára, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem professzora méltatta. Beszédében kiemelte a kitüntetett egyházi elköteleződését és a teológia művelésében kutatóként, szerzőként és szerkesztőként végzett több évtizedes tudományos tevékenységét, majd ünnepélyesen átadta a díjat.

A konferencia záró értékelését Balla Ibolya docens, a Pápai Református Teológiai Akadémia rektora moderálta. A résztvevők hálával tekintettek vissza az eseményre, megvitatták a szervezési tapasztalatokat, valamint ötleteket osztottak meg a következő konferencia lehetséges témáiról és helyszínéről.

Kiss Jenő

Doktori címet szerzett Kállai Benedek

Kállai Benedek, a Nyívedei Református Egyházközség (Bihari Református Egyházmegye) lelkipásztora a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Református Tanárképző Kara és Római Katolikus Teológia Kara által működtetett Ökumené Doktori Iskola hallgatója 2025. szeptember 17-én védte meg Vásárhelyi János élete és munkássága című doktori disszertációját.

Témavezető tanára dr. Buzogány Dezső egyetemi tanár volt. A doktori vizsgabizottság élén dr. Lészai Lehel egyetemi docens, az Ökumené Doktori Iskola igazgatója elnökölt. Opponensei dr. Kolumbán Vilmos József püspök, egyetemi tanár (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet KPTI),

dr. Lányi Gábor egyetemi docens (Károli Gáspár Református Egyetem), dr. Visky S. Béla egyetemi tanár (KPTI) voltak.

Mintán Kállai Benedek bemutatta doktori dolgozatát, a disputa rendjén pedig megválaszolta az opponensek által feltett kérdéseket, és megvédte téziseit, a bizottság summa cum laude minősítéssel ítélte oda számára a doktori címet.

A továbbiakban a doktori dolgozat összefoglalását közöljük.

Kállai Benedek: *Vásárhelyi János élete és munkássága.*

Összefoglalás

I. A dolgozat tárgya: Vásárhelyi János élete és munkássága

Vásárhelyi János (1888–1960) személye körül több anekdota is kering a református egyházi berkekben, ennek ellenére az Erdélyi Református Egyházkerület egyik méltatlanul elfeledett püspöke. A köztudatban szolgálatának utolsó évtizede kapcsán jelenik meg a neve, de többnyire abban az egyoldalúan negatív megítélésben, hogy „kommunista püspök” volt. Mindeddig nem született olyan átfogó és tudományos igényű munka, amely teljes egészében bemutatná életét és egyházkormányzói tevékenységét. Leginkább évfordulókhoz kötődően emlékeztek meg róla a *Református Szemle* hasábjain megjelent cikkekben, tanulmányokban. Behatóbban Csalóka Ernő írt róla mesteri dolgozatában. Viszont ezek a munkák nem nyújtanak teljes képet Vásárhelyi Jánosról, már csak azért sem, mert teljes levelezése, önéletrajzírása és a Szekuritáté (románul: Departamentul Securităţii Statului; azaz Állambiztonsági Osztály) levéltárának anyaga sincs feldolgozva bennük, pedig ezek nélkül személyét és munkásságát nem lehet megérteni és teljességében szemlélni. Dolgozatomban a rendelkezésre álló valamennyi forrást megvizsgálva igyekeztem valós képet rajzolni Vásárhelyi János személyéről és munkásságáról.

II. A vizsgálat módszere

A kutatás során a tőle olvasni elv alapján elsődleges forrásként Vásárhelyi János önéletrajzírása és az 1936 és 1960 közötti időszakból fennmaradt, rendkívül gazdag levelezése szolgált. Emellett jelentős forrásértéke van a *Református Szemle*-ben megjelent számos cikkének, valamint saját kiadványainak is. A róla olvasni elv alapján másodlagos forrásként dolgoztam fel a beszercei, dési és kolozsvári egyházközség presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyveit, valamint az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsának jegyzőkönyveit. Értékes forrásanyagnak bizonyultak a Szekuritáté levéltárának vonatkozó dokumentumai, a kortársak visszaemlékezései, a folyóiratok róla közölt írásai, valamint az *Erdélyi Református Egyháztörténeti Füzetek* sorozatban közölt, a korszakra vonatkozó tanulmányok